

Яценко Т.В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ РЕГУЛЯТОРІВ У СФЕРІ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ДЕРЖАВАХ – ЧЛЕНАХ ЄС ТА В УКРАЇНІ

У статті автором розкриваються правові аспекти незалежності регуляторів у сфері ринків фінансових послуг. Досліджено питання причин утворення регуляторів у механізмі держави, визначено основи підходи до визначення критеріїв, на підставі яких забезпечується відсутність безпосереднього їхнього підпорядкування органам державної влади. Визначено, основні диференціюючі ознаки, які дозволяють відмежувати незалежних регуляторів в окремих сферах економіки від традиційної системи органів влади, зокрема: особливий суб'єкт призначення, строк повноважень, вимоги до професійних навичок, досвіду роботи кандидатів на посаду до керівних органів регуляторів, джерела фінансування діяльності, форми та порядок взаємодії з іншими державними органами. Наведено детальний порівняльно-правовий аналіз статусу регуляторів у сфері ринків фінансових послуг у державах – членах ЄС за виокремленими критеріями та класифікація відповідних країни за групами. Сформульовано висновки щодо наявності/відсутності гарантій незалежності регуляторів у залежності від наявності/відсутності та ступеню закріплення гарантій незалежності у відповідних компетенційних актах регуляторів у сфері ринків фінансових послуг у державах – членах ЄС.

На підставі проведеного аналізу законодавства зарубіжних країн щодо правового статусу суб'єктів державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг сформульовано висновки щодо відповідності статусу вітчизняного регулятора у сфері ринків фінансових послуг (Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг) критеріям, які забезпечують незалежність діяльності регуляторів у зарубіжних країнах. Зроблено висновок про недосконалість існуючих механізмів, які мають на меті гарантувати особливий статус суб'єкта, державного регулювання і необхідність внесення змін до законодавства України не лише у частині перерозподілу функцій і повноважень між фінансовими регуляторами в Україні, а і у частині вдосконалення адміністративно-правового статусу таких регуляторів.

Ключові слова: державне регулювання, ринок фінансових послуг, незалежність регуляторів, критерії незалежності регуляторів.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження: українська система органів державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг перебуває у стані реформування. Вітчизняна наука та практика спрямовують зусилля на пошук найефективнішої моделі реалізації повноважень в окресленій сфері, зокрема, з урахуванням досвіду зарубіжних країн. З огляду на те, що зовсім нещодавно євроінтеграційний процес України отримав офіційне закріплення шляхом внесення змін до тексту преамбули Конституції України та передбачення відповідних повноважень для Президента України, видається доцільним дослідження практики організації державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг у країнах – учасниках Європейського Союзу.

Окремі аспекти державного регулювання окремих сфер економіки було розкрито в дослідженнях О.В. Аслан, Р.Й. Бачо, Ю.В. Ващенко, О.Б. Дзюнь, Г.М. Терещенко, О.Є. Картамишевої,

О.М. Кондрат, К.В. Клименко, О.Р. Ящицка, а також висвітлено в роботах зарубіжних дослідників, зокрема: Ф. Джіларді, Дж. Джордани, Д. Леві-Фара, Дж. Маджоне та ін.

Суспільні відносини постійно змінюються, ускладнюються. Темпи цих змін так само постійно прискорюються завдяки розвитку новітніх технологій, збільшенню швидкості та обсягу обміну інформацією. Як наслідок, виникає потреба забезпечити належні способи та механізми регулювання нових видів суспільних відносин.

Метою цього дослідження є аналіз способів забезпечення незалежності регуляторів у сфері ринків фінансових послуг у державах – членах ЄС і їхнє закріплення в законодавстві України.

У зв'язку із цим необхідно виконати такі завдання:

1) з'ясувати необхідність виникнення незалежних регуляторів у сфері ринків фінансових

послуг у системі органів державної влади послуг у державах – членах ЄС;

2) визначити, якими способами забезпечується незалежність регуляторів у сфері ринків фінансових послуг у законодавстві держав – членів ЄС;

3) проаналізувати законодавство України на предмет наявності способів забезпечення незалежності регулятора у сфері ринків фінансових послуг від інших органів держави;

4) сформулювати висновки та пропозиції щодо вдосконалення законодавства України щодо подальших напрямів наукових розробок із порушеної проблематики.

Виклад основного матеріалу. Зміна характеру впливу держави в особі уповноважених органів у сфері економіки в цілому та у сферах ринків фінансових послуг зокрема є проявом реакції на такі нові виклики. Більше того, завдання сучасних регуляторів в окремих сферах економіки стають більш технічними: прискорення економічних процесів, прискорення процесів обміну інформації ставлять нові вимоги до процесів реалізації функцій держави. Одна із вимог – максимально швидке прийняття рішення експертами у відповідній галузі.

Відповіддю на такий виклик стало виникнення нових видів органів державної влади – незалежних регуляторів. Такі суб'єкти мали б поєднувати у собі такі ознаки: високий рівень експертизи у фахівців, які розробляють та приймають управлінські рішення, виведення таких суб'єктів із-під підпорядкування політичним органами, створення гарантій для реалізації такими органами послідовної політики [1, с. 8].

Найкращим способом поєднання фахівців із найвищим рівнем спеціалізованих знань та наукової експертизи в регульованих сферах, беручи до уваги високий рівень інформаційної асиміляції, є делегування повноважень із здійснення державного регулювання від класичних органів державної влади (загальної компетенції) до незалежних регуляторів.

Зокрема, в результаті дослідження застосування моделі незалежних регуляторів в окремих сферах економіки Р. Раду та К. Іріон приходять до висновку про доцільність зосередження повноважень у межах одного органу і виведення його за межі традиційної бюрократичної структури [2, с. 6]. А Ф. Ніколаїдес у своєму дослідженні взагалі наголошує на тому, що незалежність від системи органів влади регуляторів є запорукою послідовності у їх діяльності [3]. Таким чином, порядок формування складу регуляторів є одним

із елементів забезпечення незалежності такого суб'єкта.

Зокрема, проаналізувавши компетенційні акти регуляторів у сфері ринків фінансових послуг у країнах - членах Європейського Союзу, можна дійти висновку, що існують різні підходи до практичної реалізації порядку формування складу регуляторів. Розглянемо такі аспекти: строк повноважень керівних органів регуляторів, порядок (суб'єкт призначення) на посади членів регуляторів, професійні вимоги до кандидатів на призначення на керівні посади

Так, строк повноважень національних регуляторів у сфері ринків фінансових послуг є різним. Наприклад, 5-річний строк повноважень встановлений для регуляторів в Австрії [4], Франції [5], Греції [6], Люксембурзі [7], Кіпрі [8], Румунії [9], Польщі [10]. Більший строк повноважень для членів керівних органів регуляторів передбачений у Бельгії [11], Болгарії [12], Латвії [13], Словенії [14], Словаччині [15].

У деяких країнах строк повноважень членів керівних органів регулятора у сфері ринків фінансових послуг визначається суб'єктом призначення під час призначення (обрання на посаду). Така практика застосовується на Мальті [16] (при цьому визначено, що граничний строк повноважень членів Ради Керуючих – 5 років), у Німеччині [17] строк повноважень членів Виконавчої ради Федерального Органу із фінансового нагляду не може перевищувати 8 років, але може бути і меншим.

Також у державах – членах ЄС існує практика встановлення різних строків повноважень для різних органів управління уповноважених органів. Наприклад, у Фінляндії [18] строк повноважень Генерального Директора Органу з питань фінансового нагляду становить 5 років, а колегіального органу управління – Ради – 3 роки. В Ірландії [19] також встановлено різний строк повноважень для різних членів органів управління: Президент призначається на 7 років, Голова Центрального банку та Голова з питань фінансового регулювання – 5 років, Члени комісії (кількість членів комісії від 6 до 8): 2 чи 3 члени призначаються на 5-річний строк, 2 чи 3 члени – на 4 роки, і 2 чи 3 – на 3 роки.

Але в деяких країнах строк повноважень членів вищих керівних органів управління регуляторів у сфері ринків фінансових послуг є значно меншим і становить лише 2, 3 роки – така практика застосовується в Данії [20], Естонії [21], Швеції [22].

Важливе значення має порядок формування складу регуляторів у сфері ринків фінансових послуг.

За цим критерієм можна визначити країни, в яких формування складу регулятора здійснюється:

- 1) Парламентом;
- 2) Урядом або Президентом;
- 3) на змішаній основі.

До представників першої групи належить, зокрема, Болгарія [22], де членів Комісії зі здійснення фінансового нагляду призначає Національна асамблея (Парламент): парламентарі самостійно визначають Голову такої Комісії, а інших членів призначають за поданням Голови. Парламент формує склад регулятора у сфері ринків фінансових послуг також у Фінляндії [18], Угорщині [23], Латвії [13], Румунії [9], Хорватії [24].

До представників другої групи ми можемо віднести Нідерланди [25], де склад Органу із фінансових ринків Нідерландів формується на підставі Королівського декрету (Міністром фінансів і з контрасигнуванням Монархом).

Міністерство фінансів (міністерство, яке опікується питаннями фінансів) бере участь у формуванні складу регуляторів у сфері ринків фінансових послуг також у Греції [6] та Кіпрі [8], в Португалії [26] відповідальним суб'єктом є Уряд, так само як і на Мальті [16].

Для більшості держав характерний саме змішаний порядок формування складу регуляторів. Такий механізм забезпечує дотримання балансу інтересів представників різних гілок влади, з одного боку, а з іншого – виступає гарантією незалежності регулятора. Про схожі ознаки незалежності регуляторів веде мову і Ф. Джіларді, який зазначає: важливі рішення приймаються органами, які не обираються і не перебувають у прямому підпорядкуванні (контролі) офіційних суб'єктів [27, с. 2]. І хоча офіційне звітування регуляторів відбувається безпосередньому суб'єкту, який формує склад регулятора, наявність інших механізмів стримування гарантують незалежність органу. Такими механізмами, за результатами аналізу національного законодавства держав – членів ЄС, є внесення пропозицій/погодження кандидатів представниками інших гілок влади.

У державах – членах ЄС існують різні підходи до встановлення вимог до членів регуляторів. У більшості держав – членах ЄС до складу керівних органів регуляторів у сфері ринків фінансових послуг можуть бути призначені лише громадяни відповідної держави, які мають відповідні фахові знання у сферах фінансових послуг. Такі критерії передбачені для кандидатів у Австрії [4], Болгарії

[12], Хорватії [24], Чехії [29], Естонії [21], Угорщини [23], Литви [30], Словенії [14].

Наприклад: у регулятора у сфері ринків фінансових послуг у Словаччині, яким є Народний банк Словаччини, відповідно до Закону про Народний банк Словаччини [15], членами Ради банку можуть фізичні особи, які мають необхідні знання у сферах валютної політики чи фінансів (повна університетська освіта), 5-річний досвід роботи у сфері управління, науково-дослідній сфері, повну дієздатність, високі моральні цінності та бездоганну репутацію.

Вимога бездоганної професійної репутації для кандидатів передбачаються також в Естонії [21], Кіпрі [8], Латвії [13], Польщі [10], хоча чітких критеріїв для оцінки такої характеристики кандидата відсутні, тому зазначений критерій є оціночним.

І хоча професійність складу регуляторів у окремих сферах економіки є однією з передумов незалежності регуляторів, у законодавстві деяких держав-членів ЄС не передбачено фахових вимог до кандидатів на призначення до складу керівних органів.

Наприклад, у Законі Бельгії про нагляд за фінансовим сектором та фінансовими послугами від 02 серпня 2002 року [28] не передбачено вимог до кваліфікації, навичок членів. У той же час основна вимога щодо формування будь-якого колегіального органу (як Органу з питань фінансових послуг та ринків, так і Національного Банку Бельгії) така: склад відповідних органів має формуватися з урахуванням принципу рівного представництва осіб, які володіють французькою та голандською мовами.

Окремий критерій, який дозволяє проаналізувати, чи є суб'єкт політично незалежним від інших державних органів, є визначення джерел фінансування діяльності такого органу.

Проаналізувавши положення компетенційних актів щодо джерел фінансування діяльності національних регуляторів, ми можемо виокремити групи суб'єктів, діяльність яких фінансується за рахунок:

- 1) державного бюджету;
- 2) діяльності регулятора;
- 3) змішаних джерел.

До першої групи ми можемо віднести такі країни: Болгарія, Словаччина. У Болгарії функції з державного регулювання покладено на Комісію з фінансового нагляду, яка відповідно до положень відповідного компетенційного акта [12] має незалежний від виконавчої гілки влади правовий статус. Бюджет регуляторів у таких країнах формується повністю за рахунок дотацій із державного

бюджету. Використання таких коштів контролюється уповноваженими державними органами: про результати використання таких коштів органи звітують як суб'єкту призначення, так і суб'єкту, який наділений повноваженнями із забезпечення контролю за використанням коштів держави. Очевидно, що розсуд регулятора та можливість розпорядження дотованими фінансовими ресурсами доволі обмежені і потенційно можуть бути використані як інструмент впливу на політику та напрями діяльності регулятора.

Автономним є бюджет незалежних регуляторів у Бельгії, Данії, Хорватії, Чехії [29], Естонії [21], Фінляндії [18], Франції [5], Німеччині [17], Нідерландах [25], Греції [6], Люксембурзі [7], Латвії [13], Мальти [16], Румунії [9], Словенії [14], Швеції [22]. Бюджет регуляторів у сфері ринків фінансових послуг формується за рахунок коштів, отриманих у результаті їхньої безпосередньої діяльності (зокрема, отримання оплати за надання адміністративних послуг, частини штрафів, накладених на учасників ринків, спрямовуються також до бюджету регуляторів, внесків від професійних учасників ринків фінансових послуг).

Змішаний порядок формування бюджету регуляторів характерний для регуляторів у сфері ринків фінансових послуг у Хорватії [24], Австрії [4], Ірландії [19], Угорщині [23], Кіпрі [8], Литві [30], Польщі [10]. Для таких країн є характерним те, що частина грошових коштів надаються з державного бюджету як гарантія забезпечення функціонування регулятора, інша частина бюджету формується як прибуток від безпосередньої діяльності суб'єкта державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Взагалі, надання можливості регулятору отримувати прибуток від своєї діяльності (звичайно, за умови чіткого визначення у відповідному акті законодавства) є проявом застосування економічних методів управління. У такому випадку в уповноваженого суб'єкта з'являється стимул створювати максимально сприятливі умови для функціонування ринку, його пожвавлення, збільшення кількості учасників ринку, підвищення конкуренції на ринку. Наявність вільних грошових коштів, якими регулятор матиме можливість розпоряджатися самостійно, дозволить спрямовувати грошові кошти на підвищення професійного рівня працівників регулятора, на проведення впровадження найкращих управлінських практик тощо.

Таким чином, ми бачимо, що в більшості держав – членів ЄС фінансові регулятори є фінансово незалежними від держави, що дозволяє їм само-

стійно формувати свої доходи, визначати витрати, спрямовувати їх на сфери, визначені на власний розсуд.

Варто звернути увагу на той факт, що визначальним для оцінки ефективності/неефективності діяльності регуляторів у сфері ринків фінансових послуг мають стати саме форми та характер взаємодії між такими регуляторами – які управлінські відносини виникають між суб'єктами державного регулювання і чи не виникають між ними компетенційні конфлікти.

До прикладу, законодавче закріплення форм взаємодії між уповноваженими суб'єктами державного регулювання має значення для тих держав, де функції зі здійснення державного регулювання сфери ринків фінансових послуг покладено на декількох суб'єктів. Зокрема, в Португалії (яка належить до країн, які застосовують полірегуляторну (секторальну) модель регулювання у сфері ринків фінансових послуг) з метою забезпечення координації роботи регуляторів на національному рівні утворено окремий орган – Національну Раду органів із питань фінансового нагляду (CNSF) [26], до складу якого входять Президент Банку Португалії, член ради Директорів Португалії (на якого покладено обов'язок зі здійснення нагляду), Голова Комісії з ринків цінних паперів та Голова Органу з нагляду за страховими та пенсійними фондами). До повноважень цього колегіального органу належить координація роботи уповноважених суб'єктів із питань вироблення політики регулювання та здійснення нагляду за фінансовими установами та ринками. Також на засідання такої ради запрошуються представники Міністерства фінансів без права голосу щодо питань, які розглядаються на засіданні координаційного органу.

Обов'язок співпраці регулятора з іншими суб'єктами передбачається і в деяких країнах із монорегуляторною моделлю державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Наприклад, у Латвії [13] Комісія з питань фінансових ринків та ринків капіталу, яка є автономним публічним інститутом, зобов'язана співпрацювати з Банком Латвії та Міністерством фінансів, зокрема, з питань обміну інформацією про учасників ринків фінансових послуг, результати проведених перевірок тощо.

Порівнюючи ці аспекти з вітчизняною системою, варто зазначити, що підхід до правового статусу вітчизняного регулятора кардинально інший.

Так, у Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових

послуг» [31] встановлюються вимоги до осіб, які можуть бути призначені на посаду Голови або члена незалежного регулятора у сфері ринків фінансових послуг. Так, кандидат має бути громадянином України, мати повну вищу профільну, юридичну або економічну освіту та досвід роботи на керівних посадах не менше трьох років протягом останніх десяти років. Таким чином, ми констатуємо, що професійні компетенційні вимоги до членів незалежного регулятора України законодавчо закріплені.

Також обов'язково варто звернути увагу на те, що Положення про Нацкомфінпослуг, Голова регулятора призначаються одноособово Президентом України. Так само як і гранична чисельність працівників комісії. Таким чином, слід констатувати залежність регулятора у сфері ринків фінансових послуг від голови держави.

Так, варто наголосити, що в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [31] передбачено механізми, які запобігають можливості реалізації Президентом України повноважень щодо формування складу Нацкомфінпослуг. Зокрема, закріплено вичерпний перелік підстав для звільнення члена та/або Голови Нацкомфінпослуг із займаної посади. Обрання нового Президента на посаду не є підставою для звільнення та призначення складу державного колегіального органу. Наявність такого механізму вважаємо позитивним, адже слугує гарантією правової визначеності та безперервності діяльності регулятора у сфері ринків фінансових послуг України.

В Україні також обмежена можливість повторного призначення/обрання відповідних осіб до складу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг): вони можуть бути призначені на посаду не більше двох термінів підряд. Строк повноважень члена Нацкомфінпослуг становить 6 років, що в цілому відповідає загальнопоширеній серед держав – членів ЄС практиці. Фінансування діяльності Нацкомфінпослуг відбувається з державного бюджету, штатний розпис затверджується Головою Нацкомфінпослуг за погодженням із Міністерством фінансів України, а структура регулятора визначається Головою самостійно в межах видатків, які передбачені в державному бюджеті.

Зокрема, відповідно до положень Постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 року № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіаль-

них органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» [32] встановлено граничну чисельність працівників Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг). Керівник апарату Нацкомфінпослуг відповідно до пп.1 ч. 2 ст.6 Закону України «Про державну службу» [33] є державним службовцем категорії «А», керівники структурних підрозділів апарату Нацкомфінпослуг є державними службовцями категорії «Б». Фінансування ж діяльності Нацкомфінпослуг здійснюється в повному обсязі за рахунок видатків із державного бюджету України.

Отже, зі сторони держави зберігається контроль щодо діяльності (через обмеження у частині розпорядження бюджетними коштами), а також у частині встановлення вимог та правил діяльності своїх працівників – положення законодавства України в частині державної служби також обмежують можливість застосування гнучких правил у діяльності регулятора.

Таким чином, формування штату працівників також цілком визначається державою через уповноважених суб'єктів, а в Нацкомфінпослуг немає можливості самостійно визначати свій бюджет, його спрямування.

Таким чином, ми визначили, що явище незалежних регуляторів у окремих сферах економіки є відповіддю держави на виникнення нових і ускладнення раніше існуючих видів суспільних відносин, які потребують нових інструментів та підходів. Зазначені органи, які наділяються повноваженнями з реалізації окремих функцій держави, відрізняються від традиційних органів державної влади.

Зокрема, такі відмінності виявляються в особливому порядку формування складу таких органів, встановленні професійних та кваліфікаційних вимог до кандидатів, обмеженні строку їхніх повноважень, порядку формування бюджету регуляторів.

Внесення змін до преамбули Конституції України в частині закріплення незворотності європейського та євроатлантичного курсу України, на додаток до Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони, ще раз закріпили напряму рух України до членства у ЄС.

Прийняття Верховною радою України проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг, реєстраційний № 1069-2 від 06.09.2019 [33], яким передбачається перегляд системи суб'єктів, які

здійснюють державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, ще раз свідчить про те, що реформи в окресленій сфері спрямовані на функціональний перерозподіл, а не на перегляд адміністративно-правового статусу регуляторів, забезпечення незалежності регуляторів.

Висновки. Таким чином, подальші наукові дослідження мають бути спрямовані саме на

розроблення обґрунтованих підходів щодо підвищення інституційної спроможності, зокрема, вітчизняних незалежних регуляторів в окремих сферах економіки, та підготовки механізмів реалізації функцій зі здійснення державного регулювання, а також на імплементацію найкращих стандартів та практик у сфері державного регулювання ринків фінансових послуг.

Список літератури:

1. G. Majone. The transformation of the regulatory State, Osservatorio sull' Analisi di Impatto della Regolazione, 2010. URL : http://www.osservatorioair.it/wp-content/uploads/2010/10/Paper_Majone_RegulatoryState_sept2010.pdf.
2. The Independence of the Media and Its Regulatory Agencies. Shedding New Light on Formal and Actual Independence Against the National Context, W. Schulz, P. Valcke & K. Irion (eds.), Bristol UK/ Chicago USA: Intellect 2013, p. 15–54.
3. Nicolaïdes, Phedon (2005), 'Regulation of Liberalised Markets: A New Role for the State?', in D. Geradin, R. Muñoz and N. Petit (eds.), Regulation through Agencies in the EU – A New Paradigm of European Governance, Cheltenham and Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, pp. 23–42.
4. Financial Market Authority Act: Federal Act, Federal Law Gazette I No. 97/2001. URL : <https://www.fma.gov.at/download.php?d=2144>.
5. Code monétaire et financier (Dernière modification : 8 février 2019). URL : <https://www.legifrance.gouv.fr/content/location/1789>.
6. Markets for financial instruments: Law of Greece 3606/2007 as of 17.08.2007. URL : <http://www.hcmc.gr/vdrv/elib/a6c81a8b8-5584-4a88-9346-00e7849b80ac-92668751>.
7. Law establishing the CSSF: Law No 112 as of 23.12.1998. URL : http://www.cssf.lu/fileadmin/files/Lois_reglements/Legislation/Lois/L_231298_cssf_upd300518_eng.pdf.
8. Law Regulating the Structure, Responsibilities, Powers, Organisation of Securities and Exchange Commission and Other Related Issues: Law of Cyprus No. 4212 as of 10.07.2009. URL : <https://www.cysec.gov.cy/CMSPages/GetFile.aspx?guid=d9766e8b-d36d-47f3-a7ed-7f2d0654ebff>.
9. Emergency Ordinance on the establishment, organization and operation of the Financial Supervisory Authority: Ordinance of the Government of Romania No. 93/2012 as of 21.12.2012. URL : <https://asfromania.ro/en/legislation/asf-legislation/2305-emergency-ordinance-no-93-2012>.
10. Act on Financial Market Supervision: Law of Poland as of 21.06.2006. URL : <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/TRONIC/83259/91742/F354535411/POL83259.pdf>.
11. Law Establishing the organic Statute of the National Bank of Belgium: Law of 22.02.1998. URL : https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/juridisch/e/organic_act.pdf.
12. Financial Supervision Commission Act: Act of Bulgaria as of 28.01.2003. URL : <https://www.fsc.bg/d.php?id=12879>.
13. Law On the Financial and Capital Market Commission: Law of Republic of Latvia as of 12.02.2009. URL : <https://likumi.lv/ta/en/id/8172-law-on-the-financial-and-capital-market-commission>.
14. Market In Financial Instruments Act: Act of the National Assembly of the Republic of Slovenia as of 12.07.2007. URL : <https://www.ebrd.com/downloads/legal/securities/slovfi.pdf>.
15. Act on Financial Market Supervision: Act of the National Council of the Slovak Republic No 747/2004 as of 02.12.2004. URL : https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_BasicActs/A747-2004.pdf.
16. Malta Financial Services Authority Act: Law of Malta as of 20.01.1989. URL : <http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8804/>.
17. Act establishing the federal Financial Supervisory Authority as of 22.04.2002. URL : https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Aufsichtsrecht/Gesetz/findag_aktuell_en.html.
18. Act on the Financial Supervisory Authority: Act of Parliament No. 878 as of 19.12.2008. URL : https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/en/fin-fsa/fin-fsa_act.pdf.
19. Central Bank Act: Law № 22 of 18.11.1942. URL : <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1942/act/22/enacted/en/html>.
20. Financial Business Act: Consolidating Act no. 174 of 31.01.2017. URL : https://www.dfsa.dk/~media/Lovgivning/Oversat-lovgivning/Acts/LBK_174_FIL_31012017_eng.pdf?la=en.
21. Financial Supervision Authority Act: Act of Estonia as of 09.05.2001. URL : <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/530102013027/consolide>.

22. The Swedish Banking and Financing Business Act as of 19.05.2004. URL : https://www.imolin.org/doc/amlid/Sweden_The%20Banking%20and%20Financing%20Business%20Act.pdf.
23. On National Bank of Hungary: Law of Hungary № CXXXIX of 2013. URL : <https://net.jogtar.hu/zabaly?docid=A1300139.tv&dbnum=62&getdoc=1>.
24. Act on the Croatian Financial Services Supervisory Agency. URL : https://www.hanfa.hr/getfile/39560/1_0_g_act-on-croatian-financial-services-supervisory-agency.pdf.
25. Act on rules, regarding the financial markets and supervision (Act on Financial Supervision): Decree of the Beatrix of the Netherlands as of 28.09.2006. URL : https://www.imolin.org/doc/amlid/Netherlands_Financial_Supervision_Act2006.pdf.
26. The CMVM statutes: Decree-Law No. 5/2015. URL : https://www.cmvm.pt/en/The_CMVM/Overview/Pages/CMVM-Statutes_new.aspx.
27. F. Gilardi, M. Magnetti, The independence of regulatory authorities, 2010. URL : https://www.fabriziogilardi.org/resources/papers/gilardi_maggetti_handbook.pdf.
28. Law on the Supervision of the Financial Sector and on Financial Services: Law of Belgium as of 02.08.2002. URL : https://www.fsma.be/sites/default/files/public/sitecore/media%20library/Files/fsmafiles/wetgeving/wet_loi/en/law_02-08-2002.pdf.
29. On the Czech National Bank: Act No. 6/1993. URL : https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/legislation/galleries/acts/act_on_cnb.pdf.
30. On the Bank of Lithuania: Law of Republic of Lithuania No I-678 as of 01.12.1994. URL : https://www.lb.lt/uploads/documents/docs/21262_93b02140926ad286fb0a0b2fb4f6642c.docx.
31. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон від 12.07.2001 № 2664-III // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення: 11.09.2019).
32. Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів : Постанова Кабінету міністрів України від від 05.04.2014 № 85 База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85-2014-%D0%BF> (дата звернення: 11.09.2019).
33. Про державну службу : Закон від 10.12.2015 № 889-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
34. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: проект Закону № 1069-2 від 06.09.2019 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66723 (дата звернення: 13.09.2019).

Yashchenko T.V. METHODS FOR PROVIDING INDEPENDENCE TO THE REGULATORS OF FINANCIAL SERVICES MARKETS IN EU STATES AND UKRAINE

The article deals with the legal issues of the independence of regulators in the financial services markets. The author rises question of the reasons for the emergence of regulators in the mechanism of the state, the approaches to determining the criteria that ensure the absence of direct subordination of such bodies to the bodies of state power. The author identifies the distinguishing features that make it possible to differ independent regulators in certain areas of the economy from the traditional system of government. In particular, they include a special procedure (subject) for appointment, term of office, requirements for professional skills, experience of candidates to be appointed to regulatory bodies, sources of funding for their activities, forms and procedure of interaction with other state bodies. The author presents a detailed comparative legal analysis of the status of regulators in the field of financial services markets in the EU Member States by selected criteria, classifies the respective countries by groups. The conclusions are drawn about the existence / absence of guarantees of independence of regulators, depending on the availability, absence and degree of reflection of guarantees of independence in the relevant competence acts of regulators in the field of financial services markets in the EU Member States.

Based on the analysis of the legislation of foreign countries, which determine the legal status of state bodies in the field of financial services, an analysis of the conformity of the status of the domestic regulator in the field of financial services markets (National Commission for State Regulation in the field of financial services markets) criteria ensure the independence of regulators in foreign countries. The author comes to the conclusion that there are insufficient implementation of mechanisms aimed at guaranteeing the special status of the entity entrusted with state regulation functions, and the need to amend the Ukrainian law not only with respect to the redistribution of functions and powers between financial regulators in Ukraine, but also in terms of improving the administrative and legal status of such regulators.

Key words: state regulation, financial services markets, regulator`s independence, criteria of the regulator`s independence.